

LA COL·LECCIÓ LLEGIM: EL PROJECTE DE LLIBRE DE LECTURA FÀCIL DE L'ESCOLA DE PERSONES ADULTES MANUEL SACRISTÁN DE CCOO DE CATALUNYA

FINA NIUBÓ i CARLES BERTRAN

Escola de Persones Adultes Manuel Sacristan i Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya

fniubo@conc.es i cbertran@conc.es

Antecedents

L'Escola de Persones Adultes Manuel Sacristán de CCOO és fruit d'un conveni entre l'esmentat Sindicat i el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya. És una escola pública i, per tant gratuïta, que té com objectiu prioritari la formació bàsica dels treballadors i les treballadores. Actualment imparteix ensenyaments reglats de Graduat Escolar, Graduat en Educació Secundària, i altres de no reglats: informàtica d'usuari, anglès, català, preparació per a les proves d'accés als Cicles Formatius de Grau Mitjà, castellà per a estrangers...

L'Escola celebra enguany el seu desè aniversari. Per l'escola, doncs, han passat centenars de persones que, actualment poden gaudir i estar satisfets d'haver pogut obtenir unes titulacions de les que s'havien vist privats per molt diverses circumstàncies, en el temps que, de fet, els pertocava.

D'altra banda, el Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya va néixer el 1989 com a organisme responsable d'impulsar accions de normalització lingüística a CCOO, accions que fins aleshores havien estat més disperses. És fruit d'un conveni de col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. La seva feina és la de qualsevol servei lingüístic: impulsar l'ús de català, difondre'n el coneixement i garantir-ne la qualitat.

Des de la seva creació, el Servei Lingüístic de CCOO ha treballat per promoure el coneixement del català com a premissa necessària per poder-lo usar. També treballa per obrir àmbits en què es pugui emprar amb normalitat i, per això, elabora diversos materials de suport i d'assessorament a aquest ús en normalitat. I, per últim però no menys important, promou el lligam afectiu amb la llengua, que assegurï que la persona, un cop formada i establerts els àmbits de normalitat, vulgui usar-la.

Com neix la idea d'elaborar materials de lectura fàcil

Són els mateixos alumnes de l'Escola, ja fa set anys, els que ens van plantejar la necessitat de disposar de materials de reforç a l'aprenentatge del català, com poden ser llibres de lectura adequats a les dificultats dels aprenents.

Ens trobàvem que, per una banda, l'alumnat necessitava poder llegir en català, i, per una altra banda, els llibres que hi havia al mercat no estaven a l'abast de la seva comprensió: literatura d'autor, vocabulari molt específic...

Vam començar la recerca d'aquests materials i la nostra sorpresa va ser que només vam trobar tres llibres editats per la Universitat de Barcelona i adreçats, majoritàriament, al seu tipus d'alumnat. Malgrat que no s'ajustava precisament al perfil d'alumnat com el nostre, era una via oberta per poder fomentar la lectura. Però, evidentment, no n'hi havia prou amb tres llibres...

Va ser aleshores, ho repetim, per la necessitat manifestada per l'alumnat, que vam decidir elaborar materials de lectura adequats a nivells inicials de comprensió de català.

Es va elaborar un projecte que vam presentar a diverses editorials, amb resultats infructuosos. Semblava ser que els editors no volien arriscar-se en un projecte, els beneficis econòmics del qual no estaven demostrats i eren molt dubtosos.

Vam presentar sol·licituds d'ajut a alguna fundació sense afany de lucre. Però, naturalment, les fundacions no tenen com a objectiu l'edició de llibres.

En un moment donat, vam entrar en contacte amb la Comissió de Lectura Fàcil, representant a Catalunya de la *Easy-to read Foundation*, amb seu a Suècia, i amb moltes seus arreu d'Europa.

Aquesta Comissió feia anys que treballava —paradoxalment en paral·lel— per poder elaborar materials de *Lectura Fàcil* a casa nostra, ja que a partir d'un estudi elaborat amb l'ajut de la Fundació Jaume Bofill, se n'havia vist la necessitat.

És aleshores quan se'ns obren les portes i Comissions Obreres decideix tirar endavant el projecte, amb l'assessorament de l'esmentada Comissió. De moment, però, cap editorial no ha manifestat el seu interès en publicar cap llibre d'aquestes característiques. Per la qual cosa Comissions Obreres, concretament l'Escola de Persones Adultes Manuel Sacristán i el Servei Lingüístic, assumeixen la responsabilitat d'editar una biografia de Miquel Martí Pol.

A quins col·lectius s'adrecen els llibres fàcils?

Els col·lectius als quals s'adrecen els llibres fàcils són molts i molt variats. Però a grans trets podríem dir que en general a tots aquells que queden exclosos dels circuits que anomenem «normals» dintre de l'àmbit lector.

Ens referim concretament a :

- Adults catalanoparlants que no estan acostumats a llegir en català
- Persones de parla no catalana que els costa entendre llibres en català.
- Aprenents/ estudiants de català que encara no dominen prou la llengua com per entendre els llibres de literatura.
- Estudiants de l'ensenyament obligatori d'incorporació tardana a l'ensenyament del català
- Estudiants que estan a les aules de reforç dels instituts, dins dels ensenyaments reglats
- Persones que no tenen gaires habilitats lectores per haver abandonat l'escola abans d'haver-les adquirides.
- Persones que tenen un nivell de comprensió baix, en el camp de la lectura.

I què distingeix un llibre fàcil dels altres?

Diem que un llibre és de *Lectura Fàcil* quan compleix una sèrie de requisits que la *Easy-to-Read Foundation* ha estudiat, publicat i orientat per a la seva elaboració. Indicarem, només, unes quantes d'aquestes característiques:

- El llibre ha de ser curt i amb lletra grossa.
- Les frases han de ser curtes i senzilles.
- Cal eliminar les frases subordinades i les frases en passiva.
- Els paràgrafs han de ser curts.
- Les línies no s'han de justificar a la dreta com és fa normalment en tots els llibres, sinó que s'han de tallar quan acaba una unitat de significació.
- Cal que hi hagi il·lustracions que acompanyin el text i ajudin la seva comprensió.
- La història que s'explica ha de ser lineal i amb pocs personatges, i que es puguin reconèixer fàcilment.

Com són, doncs, els llibres fàcils?

Que un llibre sigui de lectura fàcil no vol dir que estigui editat de manera poc acurada. Tot el contrari. El procés d'elaboració d'aquest tipus de llibre és un procés molt complex que ha de tenir en compte tots els factors anteriors. Però, a més, ha de ser un llibre atractiu, la qual cosa vol dir que és un llibre tan digne i tan bonic com ho pugui ser un altre qualsevol.

I, és més, la seva elaboració és més difícil perquè tant qui l'escriu com qui l'il·lustra es veuen "encotillats" en la seva expressivitat personal per totes aquestes normes abans esmentades. No obstant això, és un repte tant per a uns com per als altres.

L'editor també es veu implicat en aquest procés, perquè el llibre té unes característiques de maquetació i d'edició bastant diferents a les dels altres llibres.

Com sabem que un llibre és de lectura fàcil?

Tots els llibres de *Lectura Fàcil* han de portar el logo de la Comissió abans esmentada, que és la responsable que el llibre s'hagi elaborat respectant les normes i criteris, diguem-ne, fundacionals i definitoris d'aquests materials.

“No estem mai sols: conèixer Miquel Martí i Pol”: el primer llibre de lectura fàcil per a adults a l'Estat espanyol

Reprenent el tema que abans ens ocupava, l'Escola de Persones Adultes Manuel Sacristán de CCOO ha editat el primer llibre de *Lectura Fàcil* per a adults de l'Estat espanyol,

I de fet, ho ha fet començant per un tema difícil, com és explicar la vida d'un poeta il·lustrant-la amb fragments de poemes i/o poemes sencers. Tothom sap que la poesia és un tipus de literatura minoritària.

Però precisament perquè el poeta Miquel Martí Pol reuneix dues característiques molt importants per a nosaltres, hem volgut començar per aquest biografia.

La primera, perquè és un poeta de lectura més aviat senzilla, un poeta conegut i estimat per tothom, un poeta que connecta amb el poble, el poeta més llegit actualment.

La segona perquè és un poeta molt vinculat al nostre Sindicat, amb unes inquietuds i un compromís social molt en la nostra línia, un poeta que s'identifica amb els treballadors.

Aquest serà l'únic llibre?

De moment, hem editat aquest, però només és el primer número d'una col·lecció que nosaltres hem anomenat *Llegim*. Tal com diem en el pròleg: *Hem començat un camí de compromís amb vosaltres. Volem que això només sigui el començament.*

És la nostra voluntat i la nostra fita editar, com a mínim, un títol per any, atesa la complexitat del procés d'elaboració que hem esmentat anteriorment.